

SLOVENSKI NAROD.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

»Vino je zastrupljeno in voda je
tudi zastrupljena,« je mrmral Hasan.
»Vem, kaj hoče Rajmondo; Zulejka
ljubi Jurja in zato hoče Rajmondo
Jurja umoriti. Če pije Juri od tega
vina ali od te vode — potem Raj-
mondo vsaj ne bo več mogel biti
ljubosumen. Nesrečen bom samo jaz.
Ne; jaz ne dam Jurju ne tega vina
ne te vode — ali tega ne povem
nikomur, ker imam zdaj oba v
rokah.«

toraj v 8 letih pri 202 učiteljih 14.540 gl. ali pri eni 144 K. Taznec se v deželni budgetu prav malo ali nič ne pozna, dočim bi si učiteljice vsaj nekoliko opomogle k njim. Ako pa dež. zbor ne izenači službenih prejemkov učitelje z onimi učiteljev, naj pa dovoli 25%, draginjske doklade v prvem svojem prihodnjem zasedanju.

Nato je gđ. Zupančič v daljšem govoru govorila o organizaciji učitelja. Organizacija je za učitelje nujno potrebna, ker brez nje ne dosežejo ničesar. V ta namen si iščimo zaveznikov, prijateljev. Prvi prijatelji so naši kolegi, a ti so se v sadnjem času izkazali kot nezanesljivi. Drugi prijatelji so naši poslanci. Te si moramo pridobiti, da nam pribore volilno pravico. Dandanes ima že vsak delavec večje pravice nego učiteljica in skrajni čas je, da se učiteljice ne bo zapostavljale drugim stanovom. Tretji prijatelji so sra naroda, sra slovenskega ženstva. V družbi slovenskega naroda ženski delamo za narod in naš vpliv bo raste in nas povzdignil na ono stopnjo pravice, katero zaslužimo. Dokler pa ne bodo vse slovenske kranjske učiteljice skupno delovale, dokler ne bodo organizirane, toliko časa ne bodo mogle nič opraviti, nič doseči in vse drugačno delovanje za dosego skupnih ciljev je prazno, brezuspešno. Gđ. Miklavčič je predlagala, naj se izreče gđ. Zupančičeva iskrena zahvala za njeno poročilo, kar se je s odobranjem zgodilo. Tajnica se je nato zahvalila zastopnicam okrajev, ki so ji služile s podatki, obklovala pa je, da ni mogla iz vseh okrajev dobiti podatkov, ker so se nekatere zastopnice preselile drugam. Oglasile so se nato nekatere učiteljice, ki so izjavile, da so pripravljene prevzeti zastopstvo v okrajih, ki so zdaj brez zastopnic. Potem so se šle bridke tožbe, da je vse premalo kolegialnosti med učiteljicami. Kolegialnost je prvi pripomoček k skupnemu delovanju. Nato se je vršilo podpisovanje peticije na dež. zbor, s čimur je bilo zborovanje zaključeno.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 28. decembra. Koalicijski voditelji pridejo jutri polnoštevilno v Budapešto. B vsi finančni minister Lukacs obišče vsakega posebej zaradi mirovne akcije. Dandanes je obiskal grofa Julija Andrasya ter se dolgo časa z njim posvetoval. — Baron Fejervary potuje v nedeljo ali ponedeljek na Dunaj k cesarju, da mu v prvi vrsti izroči čestitke ministrstva k novemu letu. Sveda bo pri tej priliki poročal tudi o političnem položaju.

Ijeno vodo, se ga je polastila velika razburjenost. Začel je nemirno begati po sobi, nestropno čakaje, kdaj da pride Hasan s grozno novico, da je Jari mrtev. Razburjenost njegova je rasla od trenutka do trenutka. Zaman jo je skušal utolagiti z vinom. Praznil je vrč na vrč in še ga je davila žeja in zdelo se mu je, da se mu grlo čedalje bolj suši. Že je ves žarek zaužitega vina, a Zulejka mu je še polnila vrč, dasi je že komaj hodil. In kako je bila Zulejka ta večer ljubezniva. Še nikdar mu ni tako razgrevala krvi in raznemala strasti. Stiskala se je celo k njemu in ga poljubovala, le kadar jo je hotel objeti in piti z njenih ustnih ljubezen, tedaj je nagajivo odskočila.

Zopet je Rajmondo izpraznil vrč. Kar zagorelo je v njem. In kako lepa je bila Zulejka. Samo razkošje jo je bilo. S tresočo se roko je segel Rajmondo za njo. Ni je dosegel, ali zagrabil je za lahno svitlo ruto, s katero je bila Zulejka ogrnjena. Sirgal jo je in ko je zagledal vrat in prsi svoje sužnje prešinilo ga je blazno poželjenje po njeni ljubezni. Planil je za njo, Zulejka je bežala v sosedno sobo in Rajmondo ji je sledil, skoro vrišaje, da se ga ne brani...

(Konec prih.)

Dogodki na Ruskem. Boji v Moskv.

Moskva, 28. decembra. Vrsto revolucionarnih bojovnikov se raztega od Kazanskega kolodvora v daljavo 10 kilometrov. Revolucionarji ne grade več barikad, ki jih topovi raspršijo kakor listje, temuč streljajo izasa sased, hišnih vrat, oken itd. Posledica pa je, da topničarji takoj naperijo topove na dotične hiše. Na Sadovaji je bilo vrše njih 60 šrapnel. Na kolodvoru so delovali prevrnili tovorne vozove v reke.

Strajk je splošen.

Na ukaz revolucionarnega odbora so vse trgovine zaprte. Električna ne dela in promet vseh železnic je ustavljen. Revolucionarji so naskočili palačo glavnega gubernatorja, da se ga polaste. Vojaštvo je naskok odbilo. — Neko hišo, v kateri so delavci zborovali, je artiljerija razdala s 12 streli, ker delavci na opetovani poziv niso hoteli izročiti orožja. Celo noč je bilo posla s odnašanjem mrtvih in ranjenih. — Včeraj zvečer je bil boj na Tverskaji. Streljalo se je s topovi. — Revolucionarji imajo v rokah kazansko železnico; tudi moskovska železnica je v nevarnosti. Ako se revolucionarjem posreči, se polastiti arzenala ali pridobiti vojaštvo, je vlada izgubljena. Dosedaj pa je vojaštvo verno, le premalo ga je v Moskv. Revolucionarji imajo dovolj moči, da terorizirajo meščanstvo ter porušijo del mesta. — Mesto gori na raznih krajih. Bolnišnice so polne mrtvih in ranjenih. Tudi kazanski kolodvor gori. Dandanes so začeli tudi nekateri policaji štrajkati.

Petrograd, 28. decembra. Z veliko naglico se odpošiljajo od tu nove vojaške čete v Mosko, ker dosedanja posadka ni več zanesljiva. Poveljstvo nad moskovskim vojaštvom je prevzel general Miščenko, ki postane baje diktator Moskve.

V pretečeni noči so imeli vojniki povsod uspeha. Revolucionarji so se borili z zadajimi močmi. Vsi voditelji revolucionarjev so baje zaprti.

Moskva, 28. dec. Splošni štrajk pojema. Sinočnja noč je bila že precej mirna.

Vstaja Letov.

Petrograd, 28. decembra. V Kurlandiji in Livlandiji so revolucionarni kmetje popolnoma opustošili 120 graščinskih posestev. Graščake in njih oskrbnike so pomorili. Na baltiški železnici so vataši razdajali na mnogih krajih progo, da sta dva vlaka skočila s tira. Blizu Revala je vsled tega padel vlak z vojaštvom v vodo.

Riga, 28. decembra. Napočil je splošni štrajk. Pripravljajo se resni dogodki, ker dijaki organizirajo rešilne postaje, kjer bodo ranjene obvezovali. V Dünaburgu se je izvršil atentat na patroljo dragoncev ter je bilo mnogo oseb ranjenih.

Položaj na Rusko-Poljskem.

Varšava, 28. decembra. V mestu Visokij Masovickij so revolucionarji napadli okrožno blagajno. Med ropanjem je prostor pred poslopjem zasedlo 80 revolucionarjev, ki so na vsakogar streljali, ki se je približal. Policaji so bežali. V celem mestu ni bilo videti vojakov. Roparji so odnesli 486 000 rubljev.

Krakov, 28. decembra. Tudi v Lodzu se je pričel oborožen štrajk. Oboroženi delavci hodijo v velikih gruclah po mestu ter silijo trgovce, da zapro trgovine. Kakor v Moskv gradijo tudi tukaj barikade ter streljajo na vojaške. Nastopiti je morala že artiljerija s topovi.

Konferenca zaradi Maroka.

Pariz, 28. decembra. Nemški cesar je izjavil: »Krivično je reči, da je v moji okolici bojna stranka. Take stranke ni. Edino meni gre pravica kaj sklepati. Nočem vojske, ker smatram to za svojo dolžnost pred Bogom in ljudstvom.

Vlad Dolassejevega postopavja sem bil razdražen, toda taktu in neomahljivosti Rouviera se klanjam. Ničesar ne bom storil, kar bi delalo oviro in svojemu poslaniku sem dal spravljiva navodila za marokansko konferenco.

Madrid, 28. decembra. V konferenci med ministrom zunanjih zadev in poslanki volesil se je doseglo sporazumljenje, da se vrši marokanska konferenca v Algeirasu med 5. in 7. januarja 1906.

Nemiri v Vzhodni Aziji.

London, 28. decembra. Položaj v Mandčuriji postaja čimdalje bolj kritičen. Kitajske roparske čete so napadle Harbin; razvila se je pravcata bitka med kosaki in Čungsi Nad 300 Čungzov je bilo ubitih. Uporni ruski vojaki se pripravljajo, da zavzameo severni del otoka Sahalina. Domače prebivalstvo se v ta namen druži z uporniki.

Trgovska in obrtna zbornica.

Trgovska in obrtna zbornica je imela večeraj popoldne ob dveh svojo zadnjo sejo v tekočem letu.

Ob določeni uri je predsednik g. Jos. Lenarčič otvoril zborovanje, pozdravil vladnega zastopnika dr. Kulavica in imenoval za verifikatorja zapisnika g. svetnika Rohrmanna in Tönniesa. Nato se je brez debate odobril zapisnik zadnje seje.

Predsednik g. Jos. Lenarčič je naznanil, da je dež. vlada zbornico obvestila, da je trgovsko ministrstvo s odlokom z dne 28. novembra t. l. odobrilo zbornični proračun za leto 1906; gg. svet. Majdič, Lukmann, Baumgartner in Gassner so pismeno opravičili svojo odsotnost Pri tej priliki je poslal svetnik Luckmann predsedništvu daljše pismo, v katerem poroča o svojem delovanju v železniškem svetu. To pismo se je zbornici prečitalo.

Svet. g. Kregar je vložil predlog, tikajoč se slovensko nemških napisov na vseh progah drž. železnice na Slovenskem in uvedbe dvojezičnih vožnih listkov.

Ta predlog se je izročil odseku, da o njem poroča v prihodnji seji.

Na vprašanje g. Kregarja, po kakšnem ključu se bodo vršile volitve v II. in III. obrt. razredu, je odgovoril zbornični tajnik g. dr. Viktor Murnik, da je bilo po odločbi trg. ministrstva člane prejšnje II. kategorije obrt. odseka uvrstiti po višini davka, ki ga plačujejo; pet višje obdačenih je bilo uvrstiti v novo II. kategorijo, pet nižje obdačenih pa v III. kategorijo. Izmed svoj čas izrebranih, ozir. izmed onih, ki jim je itak izstopiti iz zbornice koncem leta, odpadejo 3 na višjo in 2 na nižjo kategorijo. Zato bo treba v II. kategoriji voliti tri, v III. pa dva člana.

Predsedstveno poročilo o zborničnem delovanju v letu 1905.

Nato je poročal predsednik gosp. Jos. Lenarčič o zborničnem delovanju v l. 1905. Predno je prešel na delovanje zbornice, je v markantnih potezah orisal sedanji politični in na rodnogospodarski položaj v državi. Ta del govora je bil vrlo zanimiv in ga pričujemo te dni v celoti.

Črtajoč zbornično delovanje v preteklem letu je naglašal, da je imela zbornica v tem letu 5 plenarnih in 10 odsekovih sej. Ustanovil se je poseben stalni odsek, obstoječ iz ljubljanskih članov, ki se posvetuje o najpomembnejših zadevah. Zbornica je pozorno sledila vsem važnejšim gospodarskim pojavom in se vestno zavzemala za gospodarske interese; zlasti se je trudila za zboljšanje prometnih sredstev: železnic, telefona in brzojava. Zbornica se je pridružila akciji, ki je merila na to, da se na progi Zidan most-Zagreb uvedeta dva nova vlaka. Ta akcija je bila uspešna. Za zgradbo električne železnice Kranj-Tržič in za razširjenje kolodvora v Kranju in Škofji Loki se je zbornica krepko zavzemala.

Takisto je tudi posredovala za pravno poštinih in brzojavnih uradov in telefonskih naprav ter se vobče brigala za zboljšanje komunikacijskih sredstev. Zbornica se je trudila za ustanovitev carinske filijale v Ljubljani, se pečala s tarifnimi določbami ter v vsakem oziru pomagala svojim članom v delanju in z nasveti. Vprašanje višje trgovske šole to leto ni moglo napredovati radi razmer z dež. zboru. Nadejati se je, da bo ta zadeva prišla v prihodnjem deželnozbornem zasedanju na vrsto in da se ugodno reši. Zbornica je podpirala razne obrtne razstave, ki so se priredile na raznih krajih na Kranjskem. Dohodek na zborničnih dokladah je bil proračunjen na 42.836 K, dejanski je pa znašal 44.730 K, torej 2894 K več.

Predsedstveno poročilo se je vzelo s odobranjem na znanje. Nato je podal tajnik gospod dr. V. Murnik kratko poročilo, ki se je brez debate vzelo na znanje.

Podpora „Zvezi za pospeševanje prometa tujcev.“

O prošnji „Zveze za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem“ je poročal svet. g. Iv. Mejač. V odsekovem imenu je predlagal, naj se „Zvezi“ dovoli za l. 1906. podpora 500 K, kar se je soglasno sprejelo.

Podpora trgovskemu društvu „Merkur“.

Zbor. svet. g. Fürsager je poročal o prošnji trg. društva „Merkurja“ za podporo in predlagal, naj se dovoli običajna letna podpora 500 K. Predlog je obveljal.

Draginjske doklade.

Z ozirom na to, da se tako deželnim, kakor mestnim uradnikom in uslužbencem zboljša gnotni položaj, je zbor. svet. gosp. Iv. Mejač v imenu združenih odsekov predlagal, naj se tudi zborničnim uradnikom in uslužbencem od 1. januarja 1906. naprej dovoli primerne draginjske doklade. Zbornica je ta predlog soglasno sprejela.

Volitev zborničnih zastopnikov v obrtno nadaljevalno šolo.

Na predlog tajnika gosp. dr. V. Murnika so bili za zastopnike v obr. nadaljevalnih šolah izvoljeni: za Kranj Lovrenc Rebolj, kroj. mojster v Kranju; za Škofjo Loko: Nikolaj Lenček, notar v Škofji Loki; za Tržič: Deu Fran strojar v Tržiču; za Metliko: Gangl Leopold, posestnik v Metliki; za Postojno: Maks Šeber, knjigovez in fotograf v Postojni; za Št. Vid pri Ljubljani: Simon Jovan, krojač v Št. Vidu; za Novo mesto: Adolf Pauser ml., trgovec v Novem mestu; za Kamnik: Anton Stadler, klepar v Kamniku; za Šmartno pri Litiji: Vencel Arko, trgovec v Šmartnem; za Radovljico: Ivan Sartori, ključavničarski mojster v Radovljici; za Bled: Ivan Rus, trgovec na Bledu.

Poročilo o obrtno nadaljevalnih šolah na Kranjskem, ki ga je zbornica dala tiskati in ga je razposlala svojim članom, se je na predlog g. dr. Fr. Windischerja odobrilo.

Podelitev ustanov.

Po nasvetu zbor. svet. gosp. J. Schreyja, je zbornica naknadno odobrila, da so se podelile te-le ustanove: I. Cesarja Franc Jožefa I. jubilejna ustanova po 50 kron, Saveli Filipu, Smolniku Andreju, Slovaku Ant. vulgo Slabina, Kosem Ignaciju, Kos Francu, Jakbec Mihi, Jakbec Janezu in Dekleva Janezu. — II. Cesarja Franc Jožefa I. jubilejna ustanova po 20 K, Pajsar Mihaelu, Jaklič Francu, Sušnik Antonu, Meglič Matiji, Riedl Ivanu, Kobilca Gregorju, Grom Urbanu, Ravnik Andreju, Paul Teodoru in Puh Janezu. — III. Cesarice Elizabeta ustanove po 40 kron, Perko Heleni, Mazek Katarini, Brezelnik Uršuli, Slovša Neži in Rozman Katarini.

Ker je bil s tem dnevi red izrpan, je predsednik Lenarčič sejo zaključil, zahvaljujoč se svetnikom za krepko sodelovanje in želeč jim veselo novo leto; v imenu svetnikov je izrekel g. Kollmann iskreno zahvalo predsedniku na njegovem trudu in mu takisto voščil veselo novo leto.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. decembra.

— **Občinski svet Ljubljanski** ima jutri, v soboto, 30. t. m. ob 5. popoldne izredno sejo. Na dnevnem redu so naznanila predsedništva in poročila: o prezentaciji za dijaško ustanovo Jurja Škmečida; o dopolnilni vol. v upr. odbor mestne hranilnice; o dopisu o kr. deželne vlade zastran sklepa občinskega sveta z dne 2. aprila 1905 v zadevi neke ograje; o premembah pravil prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani; o sprejetju dr. Ivan Maderjeve ustanove za ubožce; o proračunu mestnega zaklada za leto 1906; o Cirila Globočnika prošnji za povrnitev preveč plačane kupnine; o prošnji »Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« za nakup kretalne lestve »Donau«; o proračunu mestne elektrarne za leto 1906; o predlogu mestnega magistrata v zadevi razsvetljave »Vodovodne ceste« in končno o oddaji 5 stražniških mest.

— **Iz Šmartna pri Litiji** smo prejeli, a prepozno za včerajšnji list, sledečo brzojavko: Bonaventura jo vedno safura. Navale škofovim pooblastilom pri današnji občinski

volitvi siljajo smagala narodna-napredna stranka v vseh treh razredih. Dekanov šegen ni držal. Živila svobodna napredna kmetijska stranka!

— **Na naslov dež. šolskega sveta v Ljubljani.** Iz učiteljskih krogov se nam piše: Ujei dne 14. dec. t. l. je pomaknil deželni šolski svet nekaj učnih moči na Kranjskem v višje plačilne razrede in s tem uredil osebni status kranjskega učiteljstva za leto 1906. Slučaj je nanese, da je nekaj dni potem — dne 27. dec. t. l., tedaj še v letu 1905. — umrl v Tržiču g. nadučitelj Kragl iz I. plačilnega razreda. Pravilno bi bilo, da se za leto 1906 pomakne še po ena učna moč iz II v I, iz III v II in iz IV v III plačilni razred, ker učiteljstvo ni krivo, če se je pomaknile v višje plačilne razrede vršila 17 dni pred koncem leta, ko je bilo tedaj še vedno mogoče, da se tekom teh dni razmerje spremeni. Opozarjamo na ta slučaj, kakršen se od uvedanja statusa ni pripetil, zasopnike in prijatelje učiteljstva v a. kr. deželnem šolskem svetu.

— **Dekan Gornik v Postojni** nam doslej ni dajal kakega posebnega povoda, da bi se z njim pedali. Bil je miren in mi smo ga tudi pri miru pustili. V tem mirnem življenju se je dobro izredil, da ga je veselje videti. Kakor nalašč za »Osco«. A v sadnjem času ga je menda začela mast srbeti. Postal je nemiren. V spovednici je začel namreč »ta suho« deliti tistim, ki »Naroda« bero. Rodbine in hiše, ki so na »Naroda« naročene, je kar naravnost prekinjal kot pregrešne in zavržene. Neko gospo je tako surovo ozmerjal, da se je domu priokala. Sveda je bila zadnjikrat pri spovedi. Tako je prav čemu k spovedi hoditi k takim ljudem, ki v spovednici politiko ugajajo! Tolsti gospod Gornik, kmalu boste imeli prazne spovednice in prazno cerkev, če se ne boste spametovali. Bzdajte se, sicer se bomo mi začeli baviti z — Vašimi grehi. Čspito?

— **Slovensko gledališče.** V soboto, dne 30. decembra t. l. in v ponedeljek, dne 1. januarja 1906 se ponavlja izvrstno uspeša komična opera »Zvonovi korneviljski«. V ponedeljek, dne 1. januarja popoldne pa se zopet uprizori opremni igrokaz »Carjev kurir«. Od 2. do 7. januarja ni nobene predstave.

— **Slovensko gledališče.** Planquetova opera »Zvonovi korneviljski«, ki se je snoči pela na našem odru, spada med najbolj melodiozne francoske umotvore enakega žanra. Svoj opereti je romantična in snovi prilagodena je tudi glasba, polna prelesti in miline. Človeku se zdi, kakor bi slušal čarobno pravljico, v kateri imajo svojo igro kobilidi in škrtalji, kakor da bi slušal čudenje morskih valov, ki butajo ob bretonsko obalo, in jedanje vetra, ki piše skoki zapuščene line starega gradu, v katerem gospodarijo duhovi, vmes se pa oglašajo turobni zvoki korneviljskih zvonov, ki pojo tako milo, tako v srce segajoče pesem o slavni preteklosti in o dneb, ki so se minili in se ne vrnejo nikdar več... »Zvoni, zvoni, zvonik, ta ljubka, napol sentimentalna, napol vesela melodija označuje temeljni ton v opereti in se ponavlja v različnih varijacijah, a iz vseh zvone isti prelestni in turobni akordi, ki tako zelo vplivajo na srce in čustva, da se ni moči ubraniti čarobni njihovi moči. — Opera »Zvonovi korneviljski« je po dolgem času prva stvar, ki se je uprizorila in pela tako, da nas je povsem zadovoljila tako v glasbenem, kakor v igralskem oziru. Predvsem nam je pohvaliti spretno režijo, ki je funkcionirala brez najmanjšega nedostatka. Tudi orkester je bil to pot docela kos svoji nalogi, kar zlasti naglašamo, ker smo baš v sadnjem času imeli opetovano priliko, da smo ga morali grajalno cmenjati. Solisti so se s veliko ljubeznijo posvetili svojim vlogam, s čimer so največ pripomogli, da je opera v vsakem oziru tako krasno uspeša. Največjo zaslugu na krasnem uspehu si je brez dvoma stekel g. Lier, ki je v vlogi najemnika Gasparda igral naravnost s umetniško dovršenostjo; zlasti v sadnjem delanju se je popel na višek umetnosti, ko je z nedosežno, pretresujočo realitiko predstavil sblaznelega Gasparda. Tako umetniško dovršene igre še nismo videli v tej sezoni na slovenskem odru, zato se tudi ni čuditi, da je g.

Extraktum in die „Národní práce“